

Výroční zpráva 2004

(statutární zástupce: David Moravec)

Charakteristika projektu

Projekt individuálního a skupinového doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí byl zahájen v měsíci říjnu od školního roku 2000/2001. Tento projekt vznikl za prvotní pomoci Magistrátu města Ostravy, odboru sociálních věcí, oddělení sociální prevence.

Po tříměsíční zkušební době ve školním roce 2000/2001 a následném úspěšném pokračování v roce 2001/2002, je projekt individuálního a skupinového doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí realizován pod občanským sdružením S.T.O.P. V současné době má tento projekt za sebou téměř čtyři roky působnosti.

Náš projekt již 2 roky podporuje město Ostrava, díky této podpoře se nám například podařilo akreditovat nový předmět na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity, který se nazývá „Doučování dětí s výukovými problémy“ (zkratka: KPD/DOVYP), a tím více jak zdvojnásobit počet doučovaných dětí. Po dobu těchto dvou let, co jsme pod „patronací“ města Ostravy, se nám podařilo viditelně zkvalitnit naše služby.

Realizace „Individuálního a skupinového doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí“ je dlouholetý projekt, jehož přesná realizace je ohraničena, vždy začátkem a koncem školního roku (září - červen).

- Sdružení se nazývá „S.T.O.P.“
- Sídlem sdružení je Ostrava-Poruba, Pokorného 1362, PSČ 708 00
- Působnost sdružení se vztahuje na území České republiky
- Registrace: 26. 1. 2001 u Ministerstva vnitra ČR
- Telefon: 777 990 756
- E-mail: s-t-o-p s-t-o-p.cz
- Web: www.s-t-o-p.cz
- Konto: HVB Bank Czech Republic, a.s., č.ú. 41878-004/2700
- Ředitel sdružení S.T.O.P.: David Moravec

Filosofie projektu

Základní filosofie projektu „Individuálního a skupinového doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí“ vznikla z potřeby motivovat děti (zejména ze sociálně slabých rodin, především rodin romských, z různých lokalit města Ostravy), aby samy usilovaly o to zapojit se aktivně do vzdělávacího procesu.

Doučování je realizováno na základě dobrovolné práce, též možností vykonání povinné pedagogické praxe a absolvováním předmětu „Doučování dětí s výukovými problémy“ (vznik a realizaci tohoto předmětu zajišťuje naše sdružení) na Ostravské univerzitě.

Cíle projektu

- Cílem projektu je formou individuálního a skupinového doučování pomoci dětem ze základních škol a škol zvláštních zvládat učební osnovy daného ročníku.
- Snížit riziko propadnutí a následného opakování ročníku.
- Motivovat tyto děti k dalšímu vzdělávání.
- Přiblížit studentům a dobrovolníkům romskou kulturu, tradice a zvyklosti a doučovaným dětem pomoci se socializací, jejímž hlavním prostředkem by měl být přenos sociálního učení a to

formou různých exkurzí, výletů, komunikací (= interakcí) mezi přímými účastníky doučování (dobrovolník - žák).

- Vzájemným poznáváním zlepšit vztah mezi romskou a ne-romskou populací.
- Příspět k eliminaci rasové nesnášenlivosti.

Cílová skupina:

Projekt je určen dětem a mládeži ve věku od 6 do 18 let ze sociálně znevýhodněného prostředí s výukovým handicapem. Jedná se především o romské etnikum.

Realizace projektu:

Na tomto projektu se podílí studenti Ostravské univerzity především Pedagogické fakulty z oboru Vychovatelství s resocializačním a volnočasovým zaměřením, kteří touto cestou plní nejen povinnou pedagogickou praxi, ale někteří se podílí na projektu dobrovolně například již několikátým rokem. V tomto roce se nám podařilo akreditovat nový předmět na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity, který se nazývá „Doučování dětí s výukovými problémy“ (zkratka: KPD/DOVYP). Kompletní realizaci a chod tohoto předmětu zajišťuje naše sdružení. Tento rok se nám zapsalo 17 studentů. Na základě našich zkušeností z předešlých let jsme organizaci projektu zefektivnili. A to tím, že jsme studentům stanovili jasná pravidla, jejichž dodržování důsledně vyžadujeme. V souvislosti s těmito opatřeními student získá nebo nezíská zápočet po zásluze.

V čem spočívá výchovně-vzdělávací práce studentů:

- Student navštěvuje vždy stejného žáka a to 1x týdně po cca 2 hodinách. Žák je vybrán romskou asistentkou, případně třídním učitelem. Zohledňuje se žák, u kterého je předpoklad spolupráce a zlepšení ve studijních výsledcích (žák vstupuje do projektu na základě dobrovolnosti a plného respektování vnitřních pravidel).
- Student připravuje pro žáky úkoly přiměřené věku a individuálním zvláštnostem žáka, na činnost se připravuje dle potřeby žáka (zajištěno konzultací s koordinátory), vede si záznamy (o úspěších, o lepších formách a metodách práce – uchovává je pro společné reflexe).
- Hodnocení žáků probíhá pomocí speciálně zhotovených obrázkových razítek, které symbolicky zastupují úspěch, neúspěch. Ovšem student může zvolit vlastní hodnotící systém.
- Student hodnotí žákovu činnost (resp. aktivitu, míru splnění úkolu a jeho kvalitu), vše je zaznamenáno v „úkolníčku“ žáka, který obdrží od sdružení S.T.O.P. na začátku doučování (začátek školního roku). Opět i zde je dokumentace o úspěších či neúspěších žáka závislá na zvolené metodě hodnocení doučujícího studenta.
- Student se účastní mimovýukového programu (výlety, různé soutěže, exkurze atd.) na základě dobrovolnosti.

Přímá práce studenta:

- student má k dispozici informace o výukových problémech žáka/žáků od třídního učitele, romské asistentky popřípadě rodičů. Také má k dispozici informace o jeho chování, zdravotním stavu (v případě, že žák je nucen užívat nějaké léky; nebo je pravděpodobnost epileptického záchvatu apod.).
- uvítá se s žákem, vypráví si pár minut o prožitém týdnu (k navození příjemné atmosféry a motivaci k práci) – vede si evidenci o doučování – docházka.
- kontrola zadaného úkolu k procvičování (společná kontrola, poučení o chybách, důraz na pochvalu (i za správnou část úkolu, který není zcela správně).

- student si vede poznámky (pokrok, na co se má příště více zaměřit, uvažuje o dalších možnostech užití metod).
- student s žákem procvičuje učivo, které mu působí potíže (je informován od romských asistentů a koordinátorů) => volba metod, organizační formy práce atd.
- student má volný prostor pro realizaci svých plánů (vede k samostatnosti, poučení se z chyb, student si zkouší různé varianty doučování dětí).
- na konci doučování, pro uvolnění, si student s žákem zahrají nějakou hru (kviz, divadlo apod.).

V čem spočívá práce koordinátorů projektu:

- Oslovení ZŠ a ZvŠ (popřípadě jiné instituce) s nabídkou doučování dětí.
- Výběr studentů či dobrovolníků pro tuto činnost a přiřazení žáka.
- Kompletní realizace a chod pro část pedagogických praxí pro 1. ročník oboru Vychovatelství na Ostravské univerzitě.
- Komunikace s vedoucí pedagogických praxí na Ostravské univerzitě.
- Kompletní realizace a chod předmětu „Doučování dětí s výukovými problémy“ (zkratka: KPD/DOVYP) na Ostravské univerzitě.
- Komunikace s garantem tohoto předmětu.
- Zajištění komunikace mezi doučujícím a učitelem nebo romskou asistentkou (pokusit se o komunikaci mezi doučujícím a rodičem žáka).
- Zajištění materiálně-didaktických pomůcek nutných pro studentovu činnost.
- Důsledná kontrola a evidence docházky a záznamů studenta o jeho činnosti s žákem.
- Uspořádat alespoň 1x za semestr společnou schůzku se studenty (hodnocení dosažených výsledků, úspěchy, neúspěchy, zpětná vazba, reflexe, ...).
- Zajistit, zorganizovat společné výlety s přímými účastníky projektu během školního roku. (Fotografie: www.s-t-o-p.cz)
- Zajištění financí nutných k chodu organizace (správa).
- Péče o webové stránky S.T.O.P. (slouží k informaci o organizaci).
- Vyhotovení pamětních listů pro každého žáka a uspořádání rozlučkového odpoledne, jehož programem je vyhodnocení výsledků, hry (odměny).

Přínos projektu:

Prispět k vyšší gramotnosti a vzdělanosti dětí ze sociálně slabých rodin (jedná se především o romské etnikum) a pomoci jim tak k lepší integraci do dnešní společnosti, přispět ke zlepšení sociální orientace.

Z našich zkušeností: Většina dětí začala chodit do doučování raději, jelikož samy pochopily důležitost vzdělání (bohužel musíme i přiznat, že v některých případech se nám nepodařilo prostřednictvím naší činnosti tuto myšlenku naplnit). Pakliže se úspěch dostaví, vysvětlujeme si jej motivací, která plyne z „kamarádského“ vztahu mezi studentem a žákem - netradičním hodnocením a společnými akcemi.

Lokality naší působnosti:

Tento projekt je v současné době realizován v pěti ostravských lokalitách.

- Ostrava-Mariánské hory
- Ostrava-Muglinov
- Ostrava-Poruba
- Ostrava-Výškovice
- Ostrava-Zábřeh

Personální, odborné a konzultační zajištění:

- 50 studentů Ostravské univerzity
- PhDr. Miriam Prokešová PhD. (garant pedagogických praxí na OU)
- PhDr. Gabriela Bolková (garant předmětu „Doučování dětí s výukovými problémy“)
- Mgr. Ivana Nesětová (vedoucí oddělení sociální prevence)
- Bc. Lýdia Poláčková (romská poradkyně)

Realizátoři a koordinátoři projektu:

David Moravec, David Šamko a Ivona Šťovíčková.

Vyhodnocení projektu:

V průběhu celého roku probíhá hodnocení projektu pomocí dotazníků určených ředitelům škol a institucím, romským asistentům, třídním učitelům, rodičům, doučujícím studentům a doučovaným žákům. Naše sdružení také sleduje prospěch žáků, zda se zlepšuje či nikoli, pomocí klasifikace a rozhovorů s učiteli a asistenty na školách.

Získaná data konzultujeme s garantem pedagogických praxí a garantem předmětu „Doučování dětí s výukovými problémy“ na Ostravské univerzitě.

Sdělení o finanční spoluúčasti občanů:

Na výlety vybíráme od rodičů (zákonných zástupců) dětí dobrovolný příspěvek.

Naše další činnost:

Naše sdružení dlouhodobě spolupracuje s nadací “Pomozte dětem” a již čtvrtým rokem organizuje veřejnou sbírku v projektu “Pomozte dětem” na Masarykově nám. v Ostravě. V naší spolupráci bychom rádi pokračovali i nadále.

Sponzorské dary:

Během roku se stále snažíme hledat další finanční zdroje. V našem zájmu je v co největší míře zajistit prostředky pro chod organizace i prostřednictvím jiných grantů (např. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy) a sponzorů.

Průběh projektu:

„Individuální a skupinové doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí“

- Naše sdružení spolupracuje především se studenty prvního ročníku oboru Vychovatelství z Ostravské univerzity, kteří docházejí na námi určené a vybrané místo a to na ZŠ, ZvŠ, do rodin, komunitních center a jiných organizací, kde doučují děti ze sociálně znevýhodněného prostředí (zejména se jedná o děti romské).
Taktéž spolupracujeme s dobrovolníky, kteří se nám hlásí přes naše webové stránky nebo letáčky, které umísťujeme po budovách Ostravské univerzity, VŠB a ostravských gymnázií.
- Se začátkem nového kalendářního roku 2004 studenti navázali na doučování v minulém kalendářním roce 2003, s nímž začali již v říjnu 2003 (= začátek semestru) a kontinuálně přešli již k započatým činnostem a cílům a to i navzdory zkouškovému období. Studenti totiž po dobu zkouškového období nemusejí na doučování docházet, ale téměř všichni studenti doučovat chodili. Pouze ti, kteří dojížděli z jiných měst, byli omluveni, většinou však zajistili za sebe náhradu.
Taktéž členové o.s. S.T.O.P. kontinuálně přešli již k započatým činnostem, koordinovali doučování, kontrolovali správné plnění pedagogické praxe a nadále zajišťovali chod sdružení.
- **Schůzka se studenty:**
Na začátku semestru proběhla průběžná schůzka studentů, kteří doučují romské děti. Zúčastnilo se 15 studentů, kteří si doučováním plní svoji povinnou praxi a dva dobrovolníci. Každý ze studentů krátce pohovořil o svých dojmech a zkušenostech z doučování, poté následovala diskuse.
Dále jsme připomenuli požadavky k zápočtu:
  - řádně vyplněný evidenční list s podpisy pedagogických pracovníků, popřípadě omluvenek od lékaře
  - seminární práce na téma „Má praxe“, kde student reflektuje své dojmy z doučování
  - seminární práce na téma „Problematika doučování romských dětí“ pro ty, kteří se nezúčastnili minulé schůzky
  - doklad o předchozí praxi
  - odevzdání obrázkových razítek, které studenti používají k hodnocení žáků

Dalším bodem naší schůzky bylo podání informací k připravovanému jednodennímu výletu na Ostravici.

- **Akce Pomozte dětem:**
Dne 6.4. – 7.4. 2004 naše sdružení zorganizovalo akci „Pomozte dětem“ na Jiráskově náměstí v Ostravě a pak 10.4. 2004 v klubu Marley. Finanční prostředky na tento projekt jsme získali od Čez a.s., firmy Via controls a Městského obvodu Přívoz v celkové hodnotě 32.500 Kč.
- **Získání grantu od Ostravy-Jih:**
V měsíci duben jsme získali grant ve výši 19.000 Kč od Ostravy-Jih.
- **Zápis nového předmětu:**
Díky snaze našeho sdružení vznikl nový předmět na Ostravské univerzitě: „Doučování dětí s výukovými problémy“. Během několika hodin od spuštění systému na zapisování předmětů se

naplnila kapacita (20), požádali jsme o navýšení a bylo nám vyhověno. Během jedné hodiny se kapacita opět naplnila. Příští akademický rok tedy budeme mít cca 15 studentů z oboru Vychovatelství, 15 dobrovolníků a 30 studentů z „nového předmětu“.

Zájem o předmět si vysvětlujeme určitou atraktivitou tohoto předmětu a také naší reklamou, neboť jsme vytiskli letáčky, které jsme dali ke každému počítači na škole.

- **Členové sdružení**

po celou dobu koordinovali doučování, kontrolovali správné plnění pedagogické praxe, zajišťovali chod sdružení.... Taktéž pracujeme na vyhodnocení celého projektu.

- **Výlet na Ostravici**

Ve dnech 30.4.-2.5. jsme zorganizovali výlet na Ostravici pro doučované děti a studenty, kteří je doučují. Z minulých let jsme si několikrát ověřili nesporný význam výletu pro doučované děti a jejich doučující. Tento význam spočívá ve vytvoření naprosto odlišného vztahu (ve smyslu pozitivním) mezi účastníky interakce.

Na sraz na hlavním nádraží v Ostravě přišlo 30 dětí, 8 studentů a 2 členové o.s. S.T.O.P. Cesta vlakem proběhla klidně a atmosféra byla velmi dobrá. Po příjezdu do rekreačního střediska Hlubina na Ostravici jsme šli na večeri. Studenti měli za úkol připravit program na celý náš pobyt, takže krátce po ubytování se starali o program v klubovně. Večerka byla vyhlášena v deset hodin. Každý student měl na starost „své děti“, pomáhal s vybalením věcí, povlečením postelí.

Ráno jsme se vydali na túru směrem na Lysou horu, došli jsme k horské chatě „U Zbuja“, kde si děti koupily malé občerstvení a vyřádily se na houpačkách. Poté jsme se vydali k další horské chalupě „U Veličků“, kde měly být připraveny různé soutěže pro děti, protože bylo zrovna „pálení čarodějnic“. U Veličků ale žádné atrakce nebyly a bylo tam tolik lidí, že jsme se rozhodli vrátit do střediska. Po cestě zpět jsme potkali čarodějnice, které měly za úkol čmárat po tvářích kolemjdoucích. Naše děti se nechaly počmárat tak, že jsme je málem nepoznali. Po obědě jsme hráli různé hry před budovou a zároveň připravovali oheň na večer. K odpolednímu programu jsme se nechali inspirovat tradicí pálení čarodějnic. Studenti přinesli pro děti různé látky, papíry, barvy apod., a pak jim pomohli vytvořit převlek čarodějnice nebo čaroděje. Vyvrcholením programu byla promenáda masek a vyhlášení Miss čarodějnice (čaroděj) 2004. Všichni dostali sladkou odměnu a první tři dostali něco navíc.

Večer jsme opékali párky, hráli a zpívali. V neděli ráno jsme se sbalili a před obědem jsme šli hrát míčové hry na louku. Po obědě jsme každému koupili zmrzlinový pohár, protože si to všichni zasloužili.

Na hlavním nádraží v Ostravě jsme předali všechny děti spokojené a v pořádku.

Nejzajímavější okamžiky tohoto výletu je možné shlédnout na filmu, který jsme natočili a je součástí této výroční zprávy (viz. strana 34).

- **Schůzka se studenty:**

Dne 4.5.2004 proběhla poslední schůzka studentů, kteří doučují romské děti. Zúčastnilo se 15 studentů, kteří si doučováním plní svoji povinnou praxi a 4 dobrovolníci. Dvě studentky se omluvily. Dále se zúčastnila Bc. Lýdia Poláčková a zástupci občanského sdružení S.T.O.P.: David Moravec, Ivona Štovičková, David Šamko a Tomáš Jalůvka.

Každý ze studentů krátce pohovořil o svých dojmech a zkušenostech z doučování, poté následovala diskuse. Všechny zaujala paní Zdeňka Skupinová, která doučuje 3x týdně v rodině a to i navzdory tomu, že je nezaměstnaná. Poté, co nám tuto skutečnost sdělila, ji všichni zúčastnění zatleskali a bylo vidět, že ji to velmi potěšilo.

Dále jsme připomenuli požadavky k zápočtu:

- řádně vyplněný evidenční list s podpisy pedagogických pracovníků, popřípadě omluvenek od lékaře
- seminární práce na téma „Má praxe“, kde student reflektuje své dojmy z doučování
- seminární práce na téma „Problematika doučování romských dětí“ pro ty, kteří se nezúčastnili minulé schůzky
- doklad o předchozí praxi
- odevzdání obrázkových razítek, které studenti používají k hodnocení žáků

Závěrem jsme studentům rozdali diplomy a odměny pro žáky. Studenti poslední hodinu připraví žákům nějaké hry a ke konci jim předají diplom s ohodnocením a motivační ceny (fixy, sešity, gumy, knížky, tužky a bonbóny).

Schůzka byla jako vždy velmi zajímavá, věcná a měla spád. Jelikož studenty nemůžeme nikterak ohodnotit za jejich záslužnou práci, zorganizovali jsme tuto poslední schůzku v příjemném prostředí restaurace Levský na Stodolní ulici a každému jsme koupili nealko nápoj.

• **Členové sdružení**

po celou dobu koordinovali doučování, kontrolovali správné plnění pedagogické praxe, zajišťovali chod sdružení, podávali informace vedoucí pedagogických praxí OU, řešilo požadavky či menší problémy studentů a zajišťovali komunikaci a zpětnou vazbu mezi složkami: student (doučující) - učitel na ZŠ (popř. rodič), vedení ZŠ - OU Pedagogická fakulta. Rovněž jsme vypracovali vyhodnocení celého našeho projektu (viz. příloha).

V zápočtovém týdnu (a i poté) jsme vybírali seminární práce a neustále aktualizovali seznam studentů, kteří mají nárok na zápočet a předávali ho garantovi pedagogických praxí.

Se závěrem akademického a školního roku přechází naše sdružení do útlumu, jelikož děti a studenti odjíždějí na prázdniny a navíc je většina studentů na kolejích, a tudíž odjíždějí domů. Přes prázdniny ještě plánujeme sestříhat film z výletu na Ostravici a aktualizovat naše webové stránky. Naše činnost se opět rozjede naplno se začátkem školního a následně akademického roku.

• **Nový vzhled našich webových stránek a nové logo**

Naše webové stránky dostaly nový veselejší vzhled a byly doplněny dalšími informacemi o našem sdružení. Taktéž jsme vytvořili nové logo.

září 2004

(začátek nového semestru, práce s novými studenty 1. ročníku oboru Vychovatelství, uvedení do chodu „našeho“ nového předmětu „Doučování dětí s výukovými problémy“, na Ostravské univerzitě a hledání nových dobrovolníků)

• **Předběžné oslovení škol**

se kterými jsme spolupracovali v minulých letech (ZŠ Karasova – Mariánské hory, ZŠ Ludovíta Štúra – Poruba, ZŠ Chrustova – Muglinov) a navíc romských asistentek z Radvanic

a Zárubku, odbor pro ochranu dětí v Ostravě-Zábřehu, Vesničky soužití a komunitního centra na Liščině.

- **Výkaz o praxi studenta**

Vytvořili jsme nové výkazy o praxi studenta. Starší formuláře již nevyhovovaly našim představám. Nový výkaz má podobu malého sešitku A5 svázaného v pevnějších deskách, a vypadá velmi reprezentativně oproti listu A4 s jednoduchou tabulkou (dodávala Katedra pedagogiky). Student má tak větší respekt z praxe a dodává to naší práci větší váhu.

- **Seznámení studentů nastupujícího 1. ročníku s naším sdružením**

Dne 7. září (zápis do akademického roku 2004/2005) jsme seznámili studenty 1. ročníku oboru Vychovatelství s naším sdružením a možností, že u nás mohou vykonávat povinnou pedagogickou praxi. Po týdnu, který jsme jim dali na rozmyšlenou, se nám přihlásilo 20 studentů. Studentům jsme rozdali pro děti úkolníčky, razítka, zodpověděli jejich dotazy a podali jim potřebné informace k doučování.

- **Opětovné oslovení škol – zjištění počtu dětí**

Z oslovených škol a organizací projevíli všichni zájem o spolupráci s naším sdružením a vybrali děti na doučování. Následně jsme studenty a dobrovolníky do těchto škol a organizací rozdělili, podali jim veškeré organizační informace, kontakty na ředitele škol a romské asistenty a rozdali „Výkazy o praxi studenta“.

- **První den na praxi studentů oboru Vychovatelství**

Dne 20.9.2004 se nám podařilo zařadit všechny studenty 1.ročníku oboru Vychovatelství na praxi. Studenti hned svůj první den na vysoké škole zahájili praxí. Všechny studenty jsme zařadili na školy, kde nám vycházejí maximálně vstříc a to: ZvŠ Karasova a ZŠ Chrustova. Školy mají velký zájem o naše studenty a vytvářejí jim naprosto jedinečné podmínky k doučování. Studenti mají zajištěnou komunikaci a zpětnou vazbu s třídními učiteli a pokud je dítě nemocné, tak škola dá doučujícímu sama vědět.

- **Informační schůzka k „našemu předmětu“**

Dne 21.9.2004 proběhla první informační schůzka k předmětu, který jsem založili na Ostravské univerzitě. Předmět nese název: „Doučování dětí s výukovými problémy“ (zkratka: KPD/DOVYP). Do toho předmětu se nám zapsalo 30 studentů, ale nakonec přišlo pouze 17. Všem jsme vysvětlili podstatu doučování, podmínky k zápočtu a rozdali „Výkaz o praxi studenta“. Na základě informací, které nám podali studenti o svém rozvrhu a volném čase, jsme je zařadili do škol a institucí. Během následujícího týdne všichni začali chodit doučovat. Taktéž jsme již stihli všechny zkontrolovat a nenalezli jsme žádné problémy. Studenti i instituce byli maximálně spokojeni. S garantem tohoto předmětu PhDr. Gabrielou Bolkovou jsme neustále ve spojení a podáváme jí aktuální informace.

- **Dobrovolníci**

Letos se nám přihlásilo 14 dobrovolníků, všechny jsme postupně zařadili do škol či institucí. Někteří stále čekali na upravení svého rozvrhu a tak začali doučovat později. S jedním dobrovolníkem jsme museli ukončit spolupráci, protože na něj byly stížnosti. Tento dobrovolník doučoval na ZvŠ Karasova, choval se přinejmenším podivně, vedení školy nás na to upozornilo a my jsme okamžitě podnikli potřebné kroky k nápravě. Naštěstí se nic závažného nestalo, problém jsme podchytili v počátku.

- **Kurz pro studenty oboru Vychovatelství**

Dne 8.10. – 10.10.2004 proběhl kurz pro studenty oboru Vychovatelství. Tento kurz měl taktéž za úkol plně připravit studenty na praxi. Naše sdružení bylo ve velké výhodě oproti jiným praxím, protože naši studenti již měli potřebné informace a všichni již na praxi byli minimálně

1x. Dva členové našeho sdružení tento kurz navštívili (kromě cestovního veškeré výdaje hradila Ostravská univerzita) a udělali informativní schůzku ohledně doučování. Zde jsme studentům doplnili informace, podali vlastní zkušenosti a zodpověděli jejich otázky.

- **Kontroly**

Naše sdružení provádělo po celou dobu důslednou kontrolu studentů, podávalo informace vedoucí pedagogických praxí a garantovi předmětu KPD/DOVYP, řešilo požadavky či menší problémy studentů a zajišťovalo komunikaci a zpětnou vazbu mezi složkami: student (doučující) - učitel na ZŠ (popř. rodič), vedení ZŠ - OU Pedagogická fakulta.

- **Schůze výkonného výboru občanského sdružení S.T.O.P**

26.10.2004 se uskutečnila schůze výkonného výboru občanského sdružení S.T.O.P., kde se projednávalo:

1. Hlasování o přijetí nových členů
2. Hlasování o rezignaci ředitele
3. Hlasování o přijetí nového ředitele
4. Hlasování o změně zástupce ředitele
5. Hlasování o hmotné odpovědnosti ředitele
6. Hlasování o vyplácení odměn ředitele a koordinátorů
7. Hlasování o doplnění činnosti do stanov
8. Hlasování o změně sídla o.s. S.T.O.P.

Ad.1. Na základě písemné žádosti Veroniky Holubcové a Jindřicha Houžvy schválil výkonný výbor (5:0:0) s okamžitou platností jejich členství v o.s. S.T.O.P.

Ad.2. Na základě prohlášení Davida Moravce, přijal výkonný výbor jeho rezignaci (5:0:0) s platností od 31.12.2004. David Moravec nadále zůstává členem výkonného výboru sdružení.

Ad.3. Výkonný výbor sdružení přijal kandidátní listinu Jindřicha Houžvy z řad řádných členů sdružení. Navržený kandidát na pozici ředitele sdružení byl zvolen (5:0:0) a svou volbu přijal. Jindřich Houžva se stává ředitelem o.s. S.T.O.P. dne 1.1.2005.

Ad.4. Výkonný výbor odvolal zástupce ředitele Marka Czanieckeho (5:0:0) a přijal nového zástupce ředitele o.s. S.T.O.P Veroniku Holubcovou (5:0:0). Tato změna nabývá platnosti dne 1.1.2005.

Ad.5. Výkonný výbor přijal (5:0:0) návrh vnitřního předpisu o.s. S.T.O.P. číslo 4, z kterého jednoznačně vyplývá, že ředitel má hmotnou zodpovědnost za hospodaření s veřejnými prostředky dle § 176 odst. 4 zákona č. 65/1965 Sb.

Ad.6. Výkonný výbor přijal (5:0:0) návrh vnitřního předpisu o.s. S.T.O.P. číslo 5, z kterého jednoznačně vyplývá, že odměny ředitele sdružení i koordinátorů mohou být ve výši, které jsou již vypláceny. Což je 2000 Kč pro ředitele a 1500 Kč pro koordinátory. Byla však stanovena hranice: 3000 Kč pro koordinátora a 4000 Kč pro ředitele. Výše těchto odměn bude vždy odrážet pracovní vytížení a množství získaných financí.

Ad.7. Výkonný výbor přijal (5:0:0) návrh na doplnění stanov v sekci „3 Cíle sdružení (odstavec číslo 5)“ o tyto aktivity: pořádání volnočasových prožitkových akcí a pořádání charitativních a sbírkových akcí.

Ad.8. Na základě hlasování členů výkonného výboru o.s. S.T.O.P. byl přijat k 1.1.2005 návrh na změnu sídla občanského sdružení S.T.O.P. (5:0:0)
Stará adresa: Pokorného 1362, Ostrava-Poruba, 708 00
Nová adresa: Ostrčilova 19, Moravská Ostrava, 702 00

- **Vytvoření projektu a požádání o grant město Ostravu**

- **Výlet na Ostravici 4. - 5. 12. 2004**

Náš výlet s dětmi z doučování se začal odehrávat dne 4.12. 2004 od osmé hodiny ranní na Hlavním vlakovém nádraží v Ostravě, kde jsme měli společně sraz. Všichni se tak těšili a nemohli se dočkat, že jsme nemuseli na žádného malého ani velkého opozdilce čekat. Při konečném spočítávání a přepočítávání jsme zjistili, že s námi na výlet jede 22 dětí z doučování včetně těch, které dorazily z Vesničky soužití. Děti zamávaly rodičům a poté jsme se přesunuli houfně na perón, kde už na nás čekal vláček, který nás měl odvézt do stanice jménem Ostravice. Cesta probíhala příjemně, s dětmi jsme se zasmáli při různých seznamovacích hrách a postupně je přidělili k jednotlivým studentům.

Při vysedání z vlaku na Ostravici se již všichni navzájem znali a věděli, kdo se bude o koho starat. Ubytování jsme měli zajištěno v rekreačním středisku Teplárna. Dětem jsme přidělili pokoje, jak kdo chtěl bydlet s kamarádem, a nechali jim chvilku na jejich zabydlení. V 11 hodin jsme se ještě jednou oficiálně přivítali a do oběda hráli další pestré seznamovací hry. V pravé poledne nás pan kuchař pozval k výtečnému obědu. Poté studenti zašli s dětmi na pokoje a pomohli jim vybrat si teplé oblečení na procházku.

Na zahřání jsme si na nedalekém hřišti zahráli hru „Voda a souš“. Pak jsme si udělali procházku do lesa, kde jsme pro děti měli připraveny další pohybové hry na využití smyslu, bystrosti a rychlosti.

Jednou ze zajímavých her byla například na „Lesního komisaře“, kdy byly děti rozděleny do dvojic, jednomu se zavázali oči a stal se „nočním komisařem“. Jeho kamarád ho pak zavedl k nějakému stromu, který si mohl pouze ohmatat a přivonět k němu, načež ho potom odvedl zpět na původní místo. Po sundání šátku z očí měl pak „komisař“ za úkol najít správný strom. Jelikož se dříve stmívalo, vrátili jsme se kolem 17. hodiny zpátky do chaty, kde jsme s dětmi pokračovali v hraní her ve společenské místnosti. Například děti ohmatávaly a přičichávaly k přírodninám, a potom kreslily, co si pod oním tajemným předmětem představují. Též jsme společně vyráběli škrabošky na večerní diskotéku. Když jsme masky dokončili, přišel čas večere.

Po večeri děvčata nacvičovala představení pro Mikuláše a ostatní děti si připravovaly a dodatečně pilovaly básničky a písničky.

Pak nastal ten dlouho očekávaný okamžik, na který se těší snad každé dítě. Z chodby se ozvalo zacinkání rolničky na Mikulášově berle a zarachocení čertíkova řetězu. Děti již seděly napjatě v půlkruhu a vždy precizně předvedly, co si pro Mikuláše v odpolední připravily – zpívaly písničky, recitovaly básničky a překvapily i brejkováním. Každý dostal za odměnu a vynaloženou snahu sladké překvapení. Den zakončila večerní diskotéka a taneční představení. Před spaním jsme pro děti ještě připravili noční hru na hřišti. Po návratu na pokoje se děti umyly, převlékly se a studenti je uložili ke spánku.

Nedělní ráno jsme přivítali rozcvíčkou. Po vydatné snídani pomohli studenti dětem zabalit věci a všechna zavazadla jsme pak shromáždili ve společenské místnosti.

Další program probíhal formou her opět na hřišti. Nejdříve jsme se však vydali na krátkou okružní procházku po okolí. Vrátili jsme se až na oběd. Po něm jsme šli na menší túru, na jejímž konci (hostinec U Velišků) čekala všechny výborná horká čokoláda a spousta sladkých dobrot.

V 18 hodin jsme se museli s personálem střediska rozloučit, poděkovali jsem jim za to, jak se o nás pěkně starali, a vydali se na cestu k vlaku. V Ostravě na hlavním nádraží už na děti čekali rodiče.

Že se výlet podařil usuzujeme i z toho, že se děti v hojném počtu ptaly, kdy bude další.

Fotografie z výletu budou k dispozici na našich webových stránkách www.s-t-o-p.cz od cca února 2005.

Popis výletu vypracovala Lenka Hulenová (studentka 1. ročníku oboru Vychovatelství)

- **Nová kancelář:**
Podařilo se nám zajistit kancelář v DDM na Ostrčilově ulici. Novou adresu budeme užívat od 1.1.2005 (viz. strana 16 – změna sídla).
- **Zápočtový týden**
Od 13. 12. 2004 si začali studenti chodit pro zápočty z praxe a samozřejmě přišli také „naši“ první studenti, kteří si zapsali náš předmět KPD/DOVYP. Z Vychovatelství to bylo 20 studentů a z KPD/DOVYP 17.
- **Během celého roku jsme řešili nejrůznější problémy např.:**
  - Na začátku semestru jsme měli velké potíže s některými terénními pracovníky, kteří nám slíbili zařadit studenty na doučování. Stalo se, že jedna studentka z oboru Vychovatelství nemohla doučovat více jak měsíc. Po přeřazení na jinou instituci měla dítě dlouhodobě nemocné, čili nemohla řádně vykonávat svou praxi. Vedoucí její praxe nám však vyšla vstříc a praxi jí uznala.
Druhá studentka dobrovolnice (dojíždí do Ostravy až z Karviné jen kvůli doučování) měla neustále problémy s počtem, kázní a účastí dětí v komunitním centru na Zárubku. Stalo se, že jí jednou přišlo i 10 dětí a někdy žádné. Neustále upozorňovala na nedostatky a nic se nedělo. Studentku jsme již přeřadili.
Požádali jsme Mgr. Ivanu Nesétovou z odboru sociální prevence (pomáhá našemu sdružení), aby vyjednala nápravu. S některými terénními pracovníky již nebudeme spolupracovat, protože nám leckdy zkomplikovali naše cíle.
  - Zjistili jsme, že musíme pozměnit anotaci (zdůraznit některé informace) našeho předmětu KPD/DOVYP, protože někteří studenti nepochopili, že první informativní schůzka se koná jen jednou za semestr a na základě toho si předmět na poslední chvíli odepsali. Ztratili jsme tak zbytečně 13 studentů. Studenti se zbytečně obávali, že budou chodit každý týden na přednášku a pak ještě doučovat.
  - Taktéž jsme zjistili, že student není ve většině případů schopen udržet pozornost dítěte 2 hodiny vkuse a tím dodržet stanovaný počet hodin k udělení zápočtu z KPD/DOVYP. Požadavky k zápočtu tedy musíme upravit => snížit počet hodin.
  - Jedna dobrovolnice nechodila pravidelně na doučování, děti ji zbytečně čekaly. Museli jsme s touto studentkou ukončit spolupráci.
- **Kontroly**
Naše sdružení provádělo po celou dobu důslednou kontrolu studentů, podávalo informace vedoucí pedagogických praxí a garantovi předmětu KPD/DOVYP, řešilo požadavky či menší problémy studentů a zajišťovalo komunikaci a zpětnou vazbu mezi složkami: student (doučující) - učitel na ZŠ (popř. rodič), vedení ZŠ - OU Pedagogická fakulta.

Členové o.s. S.T.O.P. po celou dobu roku 2004 koordinovali doučování, kontrolovali správné plnění pedagogické praxe, zajišťovali chod sdružení...
- **K 13.12. 2004 doučovalo 50 studentů 80 dětí**
V tomto akademickém roce se nám podařilo přesvědčit školy a organizace, aby našim studentům nedávaly více jak 2 děti. Naše práce má tak větší efektivitu, počet dětí se tak snížil oproti počtu studentů. Dáváme přednost kvalitě před kvantitou.

Financování projektu:

Statutární město Ostrava – městský grant č. 4	120.000 Kč
Ostravy-Jih	19.000 Kč
Severomoravská energetika, a.s	20.000 Kč
Městský obvod Ostrava - Přívoz	4.200 Kč
Via controls s.r.o.	5.000 Kč
Ing. Jaroslav Michálek	3.000 Kč

Naše sdružení spolupracuje s Rodinným centrem

- Rodinné centrum zprostředkovává našim studentům jednak doučování přímo v rodinách a jednak i v samotných prostorách centra. Společně jsme vytvořili projekt a získali na něj prostředky. Tento projekt je zaměřen na sociálně znevýhodněné děti. Pomocí prožitkové pedagogiky a sociálního přenosu (výlety, společné kulturní akce apod.) se snažíme působit na děti, aby pochopily důležitost vzdělání. Vzhledem k tomu, že tato spolupráce je velmi bohatá a přínosná, zahrnuli jsme do naší výroční zprávy výňatky z jejich zprávy o činnosti (viz. níže).
- **Rodinné centrum**
Rodinné centrum je od 1.7.2003 odloučeným pracovištěm odboru sociálně právní ochrany dětí, je umístěno na ul. Čujkovova 31, Ostrava-Zábřeh v přízemí domu. Pomocí kvalifikovaných zaměstnanců na sociální práci věnuje zvláštní pozornost rodinám s větším počtem dětí, neúplným rodinám a rodinám ohroženým. Na základě zakázkového listu orgánu sociálně právní ochrany dětí jsou Rodinnému centru předávány do individuální péče rodiny, jimž je třeba poskytovat soustavnou pomoc. V praxi se jedná o rodiny, které například nedovedou hospodařit s finančními prostředky, ve kterých se požívají alkoholické nápoje, nevěnují se výchově dětí, zanedbávají hygienu, stravování a zdravotní péči svých potomků, apod.
Sociální pracovníci centra do vytipovaných rodin docházejí pravidelně několikrát týdně. Pomáhají při jednání s úřady, zajišťují doprovod dětí k lékaři, poskytují pomoc a podporu rodičům, formou her komunikují s dětmi, dohlížejí na jejich přípravu do školy apod. Stávají se jakýmsi „členem rodiny“, který je tu jen pro ně, věnuje jim svůj čas, své profesní dovednosti, umí jim naslouchat, poradit a provázet v obtížné sociální situaci, kterou nedovedou sami překonat. Činnost Rodinného centra je významným pomocníkem orgánu SPOD, neboť touto sociální službou byly řešeny i případy dětí, které by bez pomoci centra musely být rodičům soudně odebrány. Centrum dále organizuje volný čas sociálně znevýhodněných dětí žijících v přilehlé lokalitě. Pořádá pro ně půldenní a jednodenní akce, velmi úspěšný byl víkendový pobyt na Ostravici. Daří se oslovovat ke spolupráci organizace a sdružení, společně vypracovávají granty a získané finanční prostředky využívat pro potřeby dětí obvodu Ostrava-Jih. Touto formou je zajišťováno doučování dětí, jejichž rodiče nevěnují školní přípravě pozornost, různé výlety a soutěže.
- **Kino – „Hledá se Nemo“**
V měsíci květnu 2004 jsme ve spolupráci s občanským sdružením S.T.O.P. pro děti přichystali překvapení. Pozvali jsme je do kina na krásnou kreslenou pohádku o jedné malé rybce. Na pohádku „Hledá se Nemo“ se těšily všechny děti, ale také doprovod. V kině se děti chovaly slušně, přestože některé ke konci pohádky už nevydržely sedět v klidu. Pohádka byla sice dlouhá, ale velmi pěkná, poučná a vtipná. Při odchodu byly dětem rozdány plakáty pohádek a

filmů, které nám věnovali pořadatelé.

- **Den dětí**

V úterý 1.6.2004 oslavily všechny děti svůj svátek. I Rodinné centrum se na tyto oslavy připravilo. Ve spolupráci s o.s. S.T.O.P. a Domem dětí a mládeže na ul. Gurtěvově si mohly děti zasoutěžit a změřit své síly v deseti disciplínách. Zábavné hraní probíhalo na hřišti u Domu dětí téměř tři hodiny. Pozvánky na akci byly zveřejněny nejen v Rodinném centru, ale i na odboru sociálně právní ochrany dětí. Dům dětí a mládeže smluvně zajistil program soutěží, ale také ukázky z činnosti svých kroužků. Velmi hezké bylo taneční a pěvecké vystoupení dětí. Celá akce nad očekávání přilákala i hodně dětí z okolí. Soutěžení přálo i počasí. Odměnou dětem za účast byly malé nápoje a školní drobnosti. Velmi oceňujeme, že na podobné akce přichází stále více rodičů s dětmi.

- **Rozloučení s prázdninami 2004**

Od zřízení Rodinného centra v červenci minulého roku je to již po druhé, co pracovníci centra ve spolupráci se sociálními pracovníky OSPOD a občanským sdružením S.T.O.P. za podpory Domu dětí a mládeže na ul. Gurtěvova, uspořádali akci nazvanou „Rozloučení s prázdninami“. Páteční odpoledne dne 27.8.2004 se pro mnoho dětí stalo příležitostí kolektivního soutěžení a změření svých sil. Nejen za účast, ale také za skvělé výkony byly pro děti připraveny balíčky s drobnými školními potřebami. Velmi nás těší, že se této akce zúčastňuje stále více dětí. Děti, se kterými jsou naši pracovníci v téměř denním kontaktu, vždy obdrží pozvánku, ale akce jsou natolik oblíbené, že se jich účastní děti ze širokého okolí. Jako doprovod přichází také rodiče, mladší i starší sourozenci, jež se obvykle také aktivně zapojí do soutěží.

- **Víkendový pobyt na Ostravici**

Ve dnech 15.-17.10. 2004 se konal víkendový pobyt na Ostravici. Pobyt byl připraven ve spolupráci s občanským sdružením S.T.O.P. a zúčastnily se ho děti z rodin, které máme my, sociální pracovníci Rodinného centra, v péči. Vydali jsme se v pátek v půl třetí na vlakové nádraží. Kolem půl páté jsme byli na místě a ubytovali jsme se v penziónu hned vedle řeky. Děti byly seznámeny s plánem na víkend. Po výborné večeři jsme hráli hry, které se všem moc líbily. Zapojili jsme se i my dospělí a všichni jsme se dobře bavili. Na konci dne jsme popřáli Terezce k svátku a dali jí sladké maličkosti. Také my ostatní jsme za dobré výkony dostali diplomy a dobroty. Ráno po snídani a rozcvičce jsme se vypravili na výlet do okolí. Prohlédli jsme si nedaleké městečko a vydali se na menší výšlap po modré značce. Ta nás zavedla na louku, na které jsme si opět zahráli naše oblíbené hry, hlavně na schovávanou a honěnou. Podívali jsme se i do lesa, ale žádné houby jsme nenašli. V městečku jsme se posilnili polévkou a po menších nákupech jsme se vydali zpátky do penziónu. Už jsme se všichni těšili na večer, protože jsme měli v plánu opéci si buřty. Po cestě jsme nasbírali roští a klacky na oheň. Bohužel nám nepřálo počasí, takže jsme si nakonec buřtíky opekli na grilu. Večer jsme opět všichni hráli hry, ale byli jsme unaveni z výšlapu, tak jsme si šli brzy lehnout. V neděli dopoledne jsme měli volný program, vyzkoušeli jsme kolotoče a prolézačky, které byly vedle penziónu. Naše kamarádka Luisa měla narozeniny, takže jsme jí popřáli a dali něco dobrého na zub. Domů se nám vůbec nechtělo, ale po obědě jsme se sbalili, rozloučili s panem provozním a vydali se na nádraží. Všichni jsme byli moc spokojeni a už se těšíme na další výlet.

- **Kino - „Scooby Doo 2- Nespoutané příšery“**

Občanské sdružení S.T.O.P. a Rodinné centrum uspořádalo pro děti a rodiče Mikulášské odpoledne spojené s návštěvou filmového představení "Scooby Doo". Čekání na své kamarády si děti zpestřily kreslením Ježíška, protože jsme chtěli vědět, jak si Ježíška představují. Obrázky byly opravdu velmi povedené. Když jsme se všichni sešli, vyrazili jsme společně tramvají do kina. Představení bylo velmi pěkné, legrační, a proto se líbilo nejen dětem, ale také nám dospělým. Po filmu jsme se vrátili zpět do Rodinného centra, kde během naší nepřítomnosti zanechal Mikuláš dětem velké balíčky plné sladkostí a ovoce.

Nezapomněli jsme také vyhodnotit nejpěknější obrázky Ježíška.

- **Závěr**

Akcí pořádaných Rodinným centrem se zúčastnilo celkem 238 dětí a přibližně 20 rodičů. Úzce jsme spolupracovali s Domem dětí a mládeže v Ostravě-Zábřehu, se Základní školou Chrjukinova a s občanským sdružením S.T.O.P. Přestože Rodinné centrum provozuje svou činnost teprve od července 2003, veškeré uspořádané aktivity měly velký ohlas a téměř vždy se nám povedlo splnit přání dětí např. zažít nějaké dobrodružství, vyhrát v soutěži, navštívit zajímavé místo nebo jen poznat nové kamarády. Odměnou pro nás byly právě spokojené děti, kterým se naše setkávání líbila, a důkazem je stále větší účast nejen dětí našich klientů, ale také jejich kamarádů.

Vyhodnocení projektu

Vyhodnocení dotazníků - zpracovala Ivona Šťovíčková

V průběhu měsíců listopad a prosinec 2004 jsme provedli dotazníkové šetření, jak u studentů, kteří doučují, tak u doučovaných žáků. Dotazníky vyplnilo celkem 26 studentů a 40 doučovaných žáků, kteří docházejí na ZŠ Karasova – Mariánské hory, ZŠ L. Štúra – Poruba, Liščina – Vesnička soužití, ZŠ Chrustova a Centrum pro rodinu - Zábřeh. Použili jsme stejné dotazníky jako v prvním šetření před půl rokem. Naším cílem bylo zjistit, jak studenti a doučovaní žáci hodnotí doučování, zda vidí nějaké pokroky nebo naopak neúspěchy ve svém snažení.

Dotazník pro studenty, kteří doučují

Dotazník obsahoval 19 otázek, na které jsme u většiny z nich vyžadovali vlastní formulaci odpovědi. Otázky:

0. **Doučuješ děti rád/a? Co Tě na tom baví?**

Všichni studenti odpověděli, že doučují rádi. Baví je na tom to, že mohou pomoci dětem něco se naučit, když vidí, že se na doučování těší a snaží se. Těší je, že i samy děti jim samotným ukazují zajímavé věci z romské kultury. Děti studenty obohacují, díky nim získávají nové zkušenosti, jak je zaujmout, upoutat jejich pozornost. Studenti rádi vymýšlejí pro děti hry, hledají pro ně zajímavé pomůcky, obrázky apod. Jednomu z dotazovaných studentů však chybí pocit zadostiučinění ve výchovné oblasti.

1. **V čem vidíš přínos doučování?**

Co student, jiný názor – např. ve zlepšení vztahu romských dětí ke vzdělání a majoritní společnosti, prohlubování komunikace a porozumění na obou stranách, důležitý studentům připadá též vzájemný sociální kontakt, vyplnění volného času dětí něčím smysluplným, že se dětem věnuje někdo mimo školu a rodičů, ve zlepšení sebevědomí a vědomostí doučovaných žáků, v individuální přístupu k žákovi, v procvičení učiva apod.

2. **Myslíš, že jsi u doučovaných dětí oblíbená/ný?**

Všichni studenti si myslí, že asi ano. Své pocity doplňují tím, že jim děti kreslí obrázky, píšou dopisy, jsou rády, když studenty vidí, na doučování chodí pravidelně a dobrovolně ve škole zůstávají o hodinu a půl déle.

3. **Myslíš si, že chodí děti na doučování rády?**
Většina studentů si myslí nebo doufá, že ano. Někteří svoji odpověď upřesňují, že některé z dětí více, jiné méně rádo. Chlapci by někdy raději byli venku s ostatními hochy, ale potom, co zjistili, že je doučování připraví do školy a že si i tam užijí spoustu zábavy, tak chodí rádi.
4. **Myslíš si, že chodí doučované děti rády do školy?**
Ve většině případů se studenti shodují v odpovědi, že někdo do školy chodí rád, někdo ne, tak jak to u dětí bývá. Stejně tak den ode dne se to liší, podle toho, co je ve škole zrovna čeká. Ale nikdo ze studentů nenapsal, že by děti do školy chodily opravdu nerady, spíše je to dáno učitelem a předmětem. Pro děti neznamená pojem škola pouze instituci, kde se musí učit, ale též místo, kde potkávají kamarády a užijí si spoustu legrace.
5. **Co si myslíš, že se dětem na doučování nejvíc líbí?**
Studenti nejčastěji odpovídali: že je nikdo do ničeho nenutí, pružnost a alternativnost, že je to pokaždé trochu jiné (zpívají si, hrají hry, soutěže, malují,...), studenti jsou kamarádi, se kterými si děti mohou o čemkoliv povídat, že je dětí ve třídě méně – individuální přístup, spojení příjemného s užitečným, že nejsou známkováni a že je tam veselo.
6. **Co si myslíš, že se dětem na doučování nelíbí?**
Studenti odpovídali: že doučování trvá krátkou dobu a když končí. Jinak se dětem příliš nelíbí vyjmenovaná slova, protože jim moc nejdou, nebo když nedovedou pochopit učivo.
7. **Myslíš si, že se mezi Tebou a dětmi vytvořil kamarádský vztah?**
Všichni studenti odpověděli ano, nebo snad ano, že v to doufají. Avšak důležité je zachovat si i autoritu, kterou, jak 2 studenti přiznávají, asi nemají.
8. **Popiš, jak probíhá Tvé doučování? (harmonogram)**
Shodné rysy většiny odpovědí: přivítání – rozhovor s dětmi (co děti za minulý týden zajímavého prožily), co jim nejde ve škole (kontrola úkolů), početní soutěže, soutěže na slovní zásobu a doučovaný předmět, procvičení a vysvětlení problémového učiva, zadání domácího úkolu, čtení pohádky, rozloučení s dětmi (písničky, básničky, hry, malování, tancování).
9. **Připravuješ si na doučování vlastní pomůcky, nebo používáš školní? (ano / ne)**
Všichni dotazovaní studenti odpověděli, že používají školní i vlastní pomůcky (např. pracovní listy, různé pomůcky na zpestření učiva – obrázky, knížky, křížovky, vystřihovánky, zpěvníky, papíry, výtvarné potřeby apod.).
10. **Chodí děti na doučování připraveny (mají vypracované úkoly zadané minulé doučování, pomůcky, přezůvky, ...)?**
Všichni studenti se shodují na tom, že žáci chodí na doučování většinou připraveni. Občas někdo něco zapomene, ale tak už to u dětí bývá.
11. **Povídáš si s dětmi o normálních věcech (o jejich zálibách, apod.)?**
Všichni odpověděli ano. Někteří i přiblížili: povídají si o rodině, sourozencích, o tom, co děti zažily, kde byly, co rády dělají, o jejich kamarádech, jídle, co se jim přihodilo ve škole, o tom, čím by chtěly být, o cestování, hračkách, sportu apod.
12. **S kým komunikuješ? Zakroužkuj.**
Nejvíce se objevovaly zakroužkované možnosti: s romskou asistentkou a ředitelem instituce, na druhém místě, co se četnosti týče, byla třídní učitelka.
13. **Jakou formou a jak často s nimi komunikuješ?**
Většina studentů ústně přímo před doučováním. Ale vyskytla se i odpověď, že jen jednou a to první hodinu doučování...

14. **Co děláš s dětmi navíc mimo doučovaný předmět (např. zpíváte si, hraje hry apod.)?**
Vyskytly se odpovědi: hrajeme hry (často pohybové) ale i slovní jako šibenici a město, jméno..., luštíme křížovky, zpíváme, kreslíme, lepíme, vystřihujeme, hrajeme PC hry, protahujeme se, tančíme, povídáme si, chodíme do knihovny, s přicházejícími Vánoci někteří studenti pekli s dětmi dokonce i cukroví a zkoušeli různé vánoční zvyky.
15. **V čem si myslíš, že se děti po Tvém působení změnily/ zlepšily (např. v chování, sociálních návycích, hygieně apod.)?**
Vybíráme z odpovědí: nepřekřikují se, nemluví sprostě, mají slušnější vyjadřování celkově, přihlásí se, umí poprosit, naučili se pracovat samostatně. 4 studenti si žádné změny prozatím nevšimli a 2 studenti napsali, že se děti již od začátku chovaly velmi slušně a tudíž je v této oblasti nebylo co učit.
16. **V jaké oblasti (školní, sociální, výchovné) jsou u dítěte zřetelnější pokroky?**
Většina studentů odpověděla, že jsou zřetelnější pokroky ve škole – zlepšení se v doučovaném předmětu. Pokud psali o oblasti výchovné, tak si všimli, že jsou děti slušnější, klidnější, galantnější, poslouchají a nepřekřikují se.
17. **Dělá dítě v doučovaném předmětu pokroky – zlepšilo se? Popř. je to znatelné na známkách, po rozhovoru s pí. učitelkou?**
Většina studentů pozoruje zlepšení, avšak upozorňují na to, že 1,5 hodiny doučování týdně je pro děti málo.
18. **Vyskytl se v průběhu Tvého doučování nějaký problém? Jaký?**
Všichni odpověděli, že se žádný problém nevyskytl. Jeden dotazovaný student píše, že poslední dobou jedno dítě neposlouchá, ale bude se to snažit vyřešit vlastními silami.

Dotazník pro doučované žáky

Dotazník pro doučované děti obsahoval 11 otázek a taktéž i zde jsme chtěli, aby děti napsaly vlastní názor.

19. **Chodíš na doučování rád/a?**
Všechny odpovědi ano. Na otázku proč, děti odpovídaly nejčastěji: protože mě to baví, protože se toho víc naučím a udělám si úkoly, jsem připravený do školy, jsou tam dobré učitelky, mám klid na úkoly, je tam sranda, protože se mi tam líbí, protože tam chodí kamarádi, abych se zlepšil/a ve čtení, psaní, matematice, chci být chytrý apod.
20. **Chodíš do školy rád/a?**
85% dětí odpovědělo ano, 15% ne. Důvody pro ano byly např.: protože se něco naučím, chci se naučit spoustu věcí, protože mám hodné spolužáky, protože chci být chytrý/chytrá, naučím se číst, psát a budu to v životě potřebovat, nechci být hloupá. Důvody pro odpověď ne byly např. následující: ve škole nehrajeme hry, nechci se učit, učitelé jsou nudní, nerad vstávám, ve škole je nuda, musím se učit.
21. **Vidíš nějaký rozdíl v učení se na doučování a v učení se ve škole?**
20% dětí odpovědělo ne, 80% vidělo v doučování a v učení se ve škole rozdíl. Vyplýval z toho, že je jich tam méně, že se jim studenti více věnují, je to zábavnější, hrají hry, více tam učivo pochopí, studenti jsou jejich kamarádi, na doučování se prý učí jinak než ve škole.
22. **Co se Ti na doučování nejvíc líbí?**
Vyskytly se odpovědi typu, že se dětem líbí studenti, kteří je doučují, hry, křížovky,

zpívání, opakování, že se naučí více než ve škole, že se jim studenti více věnují a povídají si s nimi.

23. Je něco, co se Ti na doučování nelíbí? Co?

90% dětí odpovědělo, že není nic, co by se jim na doučování nelíbilo. Zbýlých 10% si stěžovalo, že doučování trvá krátce, že rychle utíká, že je ostatní děti ruší a student se jim pak věnuje více, než samotnému dotazovanému dítěti.

24. Nosíš si na doučování pomůcky?

Všechny děti odpověděly kladně.

25. 7. Děláš si úkoly, které Ti student na doučování zadal?

3 děti odpověděly že ne, ostatní ano.

26. Zlepšil/a ses v nějakém předmětu díky doučování, jde Ti po doučování lépe?

1 žák odpověděl nevim, 1 že ne, ostatní odpověděli ano. Poté konkrétně vyjmenovávali předměty nebo znalosti, ve kterých se zlepšili, jako čtení, matematika (násobení, počty), psaní, vyjmenovaná slova, slovní zásoba, angličtina, zeměpis apod.

27. Proč ses na doučování přihlásil/a?

Většina odpovědí byla: abych se tam něco naučil/a, abych se zlepšil/a ve škole, chtěla jsem si lépe zapamatovat učivo, lépe se mi učí ve škole než doma, abych měl klid na úkoly, protože jsou tam na mě hodnější, protože mě baví učení, chtěla jsem se zlepšit ve škole, abych se naučil něco nového.

28. Kdo Tě na doučování přihlásil?

50% odpovědělo, že je přihlásila paní učitelka, 40% k doučování přivedli rodiče (maminka nebo tatínek) a 4% z dotázaných dětí se na doučování přihlásilo samo.

29. Máš rád/a studenta, který Tě doučuje?

Všechny děti odpověděly ano, protože je hodný, protože doučování děti se studenty baví a líbí se jim, jak je učí, je to s nimi zábavné, protože je paní učitelka milá a krásná, protože studenti chtějí, aby děti byly šikovné, věnují se jim a pomáhají jim.

Studijní výsledky doučovaných dětí

(zpracoval David Šamko)

Zhodnocení studijních výsledků v 1. pololetí školního roku 2004/2005 u doučovaných dětí

Stejně jako v loňském vyhodnocení studijních výsledků doučovaných žáků naším občanským sdružením jsme zachovali dle etických zásad anonymitu žáků.

Jejich jména jsou nahrazena symbolicky čísly, přičemž uvedená čísla zastupují jedny a ty samé žáky jako v loňském mini-výzkumu. Zde jsme se mohli specifičtěji zaměřit na žáky, kteří byli do výzkumu vybráni zcela náhodně již vloni a mohli jsme je sledovat v dlouhodobějším kontextu.

Stejně jako v loňském roce se na dosažených výsledcích podepisuje mnoho faktorů, které je velkou měrou ovlivňují, a nemůžeme tedy usuzovat na hlubší význam. Jde tedy o jakýsi nástin problematiky, protože se nedá v plné šíři jednotlivé pokroky či neúspěchy měřit a vyjádřit čísly. Jedním z těchto faktorů je fakt, že děti postoupily do dalších ročníků (vyšších ročníků), a bylo zřejmé, že problémy, které měly ve vzdělávání v nižších ročnících, v nastávajícím ročníku budou přetrvávat a u některých nastanou problémy větší. Další momentem je frekvence doučování. V našich silách je zkoordinovat doučování pouze jedenkrát týdně. Doučování

navíc vychází z dobrovolné vůle doučujících studentů či dobrovolníků. V neposlední řadě musíme zmínit také stav, kdy v roce 2003/2004 došlo ke zlepšení a stav při přechodu do vyššího ročníku se nezměnil. To my, jako občanské sdružení považujeme za úspěch. V tabulce A můžeme sledovat studijní prospěch v doučovaných předmětech za školní rok 2003/2004. Tabulka B je jakýmsi srovnáním výsledků loňských s těmi stávajícími, které jsou ovšem navrhovány učiteli pouze pro nadcházející čtvrtletí. Dále si můžeme všimnout, že se výsledky v mnoha doučovaných předmětech nezměnily, což na jednu stranu vypovídá o pozitivním vlivu. Musíme být však realisté a uvědomit si jistou míru výmluvnosti. V tomto ohledu se dá totiž mluvit i o negativním strážce věci. Označení či výsledek – „Stejně“ – může též znamenat, že v loňském roce došlo ke zhoršení a v letošním roce je stav stejný.

Tzn.:

30. nepodařilo se nám zmírnit zhoršení
31. v jistém ohledu jde o úspěch, jelikož ve vyšším ročníku nedochází přirozeně k dalšímu zhoršení.

Loni náš výzkum vyšel nepříliš lichotivě. Jsme si vědomi, že se dá na principech, zásadách a výchovných metodách pracovat a stále vstřebávat nové poznatky z mnoha oblastí pedagogiky a psychologie. Nad studenty a dobrovolníky, kteří se projektu účastní, se snažíme držet dozor, který by jim měl pomoci k řešení neznámých situací. V průběhu semestru se studenty scházíme k supervizím, které jsou jakousi reflexí nabytých zkušeností, dojmů a podobně. Řešíme modelové situace a zabýváme se filosoficko-výchovnými východiskami pro další fungování a působení.

Spolupracujeme s řadou kantorů Ostravské univerzity Pedagogické fakulty, kteří nám pomáhají zajistit odborně poradenskou činnost.

Naše sdružení funguje, dá se tvrdit, docela dlouhou dobu na to, abychom mohli konstatovat, že se stále utvrzujeme o nesporném přínosu v oblasti kognitivní, ale i emocionální a činnostní stránky v osobnosti dítěte. A to prostřednictvím sociálního kontaktu se studenty, při doučování, na výletech, prostřednictvím kontaktu s širším okolím.

O emotivní složce osobnosti každého člověka vypovídá míra empatie a citlivosti. S tou se mnohé romské děti vypořádávají dennodenně velmi dobře. Romové jsou temperamentním etnikem. Toto vše jim pomáhá k výborné orientaci ve společnosti. Umí se často vžít do situací druhých a jedině míra formálně logické inteligence je v pozadí. To je vlastní podstatou neúspěchu v celoplošné komunikaci s majoritou.

Konativní, neboli činnostní složka jedince je vyjádřena propojením vědomosti užitě v praxi. Čili prakticky užitě vědomosti transformované do normálního života. To vše se děti v širším měřítku učí, to je naším hlavním cílem a posláním. Navýšit potenciál romské inteligence v naší společnosti, pomoci integrovat a socializovat.